

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
25.09.2023
протокол № 10, п. 10

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 25.09.2023 № 138

**МЕНЕДЖМЕНТ /
MANAGEMENT**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»/	«bachelor»
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»/	05 «Social and behavioral sciences»
Спеціальність	051 «Економіка»/	«Economy»
Освітня програма	«Економіка бізнесу»/	«Business economics»

Розробник: Бондарчук Людмила, кандидат економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Економіка бізнесу» - Богацька Наталія, кандидат економічних наук, доцент.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування 28.08.2023 р. пр. № 20; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 15.09.2023 р. пр. № 09.

Рецензенти:

Корж Наталія – доктор економічних наук, професор

Гром Володимир – Голова правління Літинського районного споживчого товариства «Гастроном», смт. Літин, Вінницька область.

Редактор: Фатеева Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 24.10.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,45.
Обл.-вид. арк. 1,17. Тираж 2. Зам. № 482.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Менеджмент» за допомогою якої професійно підготовлені спеціалісти створюють організації й управляють ними через встановлення цілей і розробку способів їх досягнення, формує у майбутніх економістів ознаки сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі управління підприємствами в сучасних умовах.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні особливості та практичний інструментарій управлінської діяльності суб'єктів господарювання; управлінські відносини, що виникають в процесі її реалізації.

Дисципліна вивчається у першому семестрі третього курсу підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка», освітньої програми «Економіка бізнесу».

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Формування результатів навчання базується у відповідності вирішення певного класу завдань, а зокрема:

- уміння та здібності дослідницького мислення, аналізу конкретних ситуацій;
- вміння визначати місію та цілі організації;
- формувати основні підсистеми підприємства;
- будувати оптимальну модель управління;
- підтримувати раціональну структуру організації у відповідності до змін чинників зовнішнього середовища;
- здійснювати делегування відповідальності і повноважень;
- налагоджувати ефективні комунікації у процесі управління;
- застосовувати відповідні методи менеджменту з метою координації зусиль персоналу в напрямку виконання поставлених завдань;
- застосовувати методи комунікативного управлінського впливу в менеджменті підприємства.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент» для освітньої програми «Менеджмент» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

- - загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії;

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- спеціальні компетентності:

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки;

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Менеджмент» полягають:

ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу;

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

ПРН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Міждисциплінарні зв'язки: робоча програма з дисципліни «Менеджмент» упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Економічна теорія», «Правознавство», «Основи підприємництва», «Українська мова за професійним спрямуванням», тощо. Разом з тим, курс закладає базові знання для подальшого вивчення дисциплін пов'язаних з галузевою специфікою та професійним спрямуванням, а саме: «Бізнес планування», «Соціальне підприємництво», «Економічна діагностика» і ін.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни «Менеджмент».

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90 - 100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює над ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частковопошуковий)	82 - 89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75 - 81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69 - 74	Володіє навчальним матеріалом на продуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60 - 68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на продуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35 - 59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1 - 34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали 75 і більше балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» №12 від 07.02.2022 р.).

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведення поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, які не погоджуються з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів ВТЕІ ДТЕУ №32 від 07.02.2022).

**Обсяг дисципліни «Менеджмент» в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Разом год./кред.	лекції	Практ.	СРС	
Тема 1. Сутність, розвиток і роль менеджменту	10	4	4	2	ІЗ, СУН, Т
Тема 2. Теорія організації	7	2	2	3	ПО,СЗ,Т, СУН
Тема 3. Принципи менеджменту	10	2	2	6	ІЗ, Т, СУН
Тема 4. Планування як загальна функція менеджменту	9	2	2	5	ІЗ, Т, СУН
Тема 5. Організація взаємодії та повноважень	9	2	2	5	УО,СЗ,Т, СУН
Тема 6. Мотивація як загальна функція менеджменту	6	2	2	2	УО,СЗ,Т, СУН
Тема 7. Функція контролю в менеджменті організації	9	2	2	5	УО,ПО,СЗ, Т,СУН
Тема 8. Розробка та ухвалення управлінських рішень	13	4	4	5	ПО,СЗ,Т, СУН
Тема 9. Інформація і комунікації у менеджменті	7	2	2	3	ІЗ, Т, СУН
Тема 10. Система методів менеджменту	6	2	2	2	ІЗ, Т, СУН
Тема 11. Управління колективом	13	4	4	5	УО,СЗ,Т, СУН
Тема 12. Управління конфліктами, змінами та стресами	11	4	4	3	ПО,СЗ,Т, СУН
Тема 13 Керівництво та лідерство. Культура управління	9	2	2	5	УО,ПО,СЗ, Т,СУН
Тема 14. Управління персоналом	9	2	2	5	ПО,СЗ,Т, СУН
Тема 15. Організація управлінської праці	9	2	2	5	УО,СЗ,Т, СУН
Тема 16. Ефективність управління	13	4	4	5	ПО,СЗ,Т, СУН
Підсумковий контроль					Екзамен
Курсова робота	30			30	
Разом за навчальний рік	180/6	42	42	96	

Умовні позначення: УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, СЗ – ситуаційні завдання, Т – тестування, ІЗ – індивідуальні завдання, СУН – система управління навчання «MOODLE».

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми).

Тема 1. Сутність, розвиток та роль менеджменту

Сутність управління. Суб'єкт та об'єкт управління. Різні визначення терміну «менеджмент». Менеджмент як професійна діяльність, наука та навчальна дисципліна. Категорії управління та менеджмент.

Цілі та завдання менеджменту. Підвищення ролі та значення менеджменту в сучасних умовах. Управлінські відносини як предмет вивчення менеджменту, їх класифікація за суб'єктом, обсягом влади, способом спілкування залежно від регламентованості.

Розвиток теорії і практики менеджменту. Підхід до управління з позицій виділення різних шкіл (наукового менеджменту, адміністративного управління, людських стосунків, поведінських наук, кількісного підходу). Процесний, системний і ситуаційний підходи в менеджменті.

Рівні менеджменту та рівні менеджерів. Функції, відповідальність та особливості праці менеджерів вищого, середнього та низового рівнів управління. Модель менеджера та його обов'язки.

Тема 2. Теорія організації

Організація як суб'єкт вивчення менеджменту. Поняття організації. Формальні та неформальні, прості та складні організації. Правове регулювання утворення та діяльності фірм. Види організацій в Україні (за галузевою приналежністю, формою власності, організаційно-правовою формою, розміром). Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх елементів організації та факторів зовнішнього середовища.

Загальні риси організацій. Основні критерії побудови організації. Організація як відкрита система. Склад основних підсистем підприємства.

Закономірності, що зумовлюють існування підприємства як відкритої системи. Основні принципи системного підходу в управлінні організацією. Учасники діяльності підприємства; вищій та нижчий рівні.

Тема 3. Принципи менеджменту

Поняття принципів менеджменту. Загальні принципи управління: плановість, науковість, співвідношення галузевого та територіального управління, поєднання централізованого регулювання з господарчою самостійністю, єдиноначальність та колегіальність, самоуправління, стимулювання. Методологічний підхід до формування принципів управління фірмою.

Сучасні принципи менеджменту та їх характеристика. Взаємозв'язок принципів управління. Поняття функцій менеджменту та їх класифікація. Цикл менеджменту. Характеристика основних (загальних) та часткових функцій менеджменту. Взаємозв'язок між функціями управління.

Тема 4. Планування як загальна функція менеджменту

Сутність функції планування. Зміст та характеристика видів управлінської діяльності, що реалізуються в межах функції планування. Постановка мети діяльності. Стратегія, як всеохоплюючий комплексний план розвитку організації на ринку.

Процес стратегічного планування: визначення місії та цілей; управлінське дослідження сильних та слабких сторін діяльності організації; оцінка та аналіз зовнішнього середовища; вивчення стратегічних альтернатив (стратегії обмеженого зростання, зростання, скорочення і т. і.); вибір стратегії розвитку організації на ринку; реалізація стратегії; оцінка стратегії.

Тема 5. Організація взаємодії та повноважень

Сутність організації як управлінської функції, її основні аспекти. Елементи організації: обов'язки, повноваження, відповідальність. Обмеженість повноважень.

Делегування діяльності: суть, переваги, оптимальні умови використання. Перешкоди у делегуванні (з боку керівників та виконавців) та шляхи їх подолання. Лінійні та функціональні повноваження.

Побудова організації, організаційне проектування. Поняття організаційної структури управління підприємством і фактори, що її визначають. Роль організаційної структури управління в досягненні мети організації на ринку. Елементи організаційних структур. Принципи формування організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури управління. Критерії оцінки організаційної структури управління.

Тема 6. Мотивація як загальна функція менеджменту

Значення людського фактора в управлінні організацією. Мотивація як сила людської природи, що змушує людину поводитись певним чином. Сутність мотивації та мотиваційного процесу. Основні компоненти мотивації: мотиви і стимули. Мотивація та компенсація.

Потреба як спонукання до дії. Потреби первинні та вторинні. Модель мотивації поведінки через потреби. Винагороди. Типи винагород: внутрішні та зовнішні. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Індивідуальна та групова мотивація. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 7. Функція контролю в менеджменті організації

Зміст, визначення та необхідність контролю в системі менеджменту організації. Ознаки та характеристики контролю: мета та завдання, об'єкти та типи контролю.

Форми управлінського контролю відносно стадії виконання господарської операції: попередній, поточний, заключний. Види контролю, що використовуються на практиці (державний відомчий, державний позавідомчий, незалежний фінансовий (аудит), внутрігосподарський). Принципи ефективного контролю.

Процес управлінського контролю: розробка стандартів, оцінка виконання встановлених норм, коригування відхилень від встановлених норм і правил. Людина як об'єкт управлінського контролю.

Тема 8. Розробка та ухвалення управлінських рішень

Суть та характерні особливості управлінських рішень. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Програмовані та не програмовані управлінські рішення та їх порівняльний аналіз. Управлінські рішення, що типові для реалізації основних (головних) управлінських функцій. Класифікація управлінських рішень за: сферою охоплення; тривалістю дії; рівнем прийняття; характером розв'язуваних задач; масштабами впливу; строками впливу, напрямом впливу; способами обґрунтування; способами прийняття; функціональним змістом; ступенем директивності.

Основні вимоги до якості управлінського рішення. Процес розробки управлінського рішення. Різновиди та способи ухвалення управлінських рішень. Фактори, що визначають якість управлінського рішення. Взаємозалежність і якість управлінських рішень. Критерії оцінки управлінських рішень.

Тема 9. Інформація і комунікації у менеджменті

Інформація в управлінні, її роль та види у менеджменті організації. Класифікація управлінської інформації (за змістом, формою передавання, формою фіксування, стадією обробки, місцем походження, часом, повнотою та можливістю використання, достовірністю, джерелом). Вимоги до інформації в управлінні.

Значення комунікацій в менеджменті організацій. Комунікації і комунікаційний процес. Елементи комунікаційного процесу. Види комунікацій в управлінні. Чутки. Організація комунікаційного процесу, його етапи. Джерела деформації інформаційних потоків. Стадії ефективної комунікації.

Формальні та неформальні комунікації. Письмові та усні комунікації. Комунікаційні бар'єри. Склад основних елементів, що впливають на ефективність будь-яких комунікацій.

Тема 10. Система методів менеджменту

Сутність методів менеджменту. Ціль та значення методів менеджменту. Класифікація методів менеджменту.

Економічні методи менеджменту: загальнодержавні економічні регулятори господарської (комерційної) діяльності суб'єктів господарювання; матеріальне стимулювання праці персоналу організації.

Організаційно (адміністративно) - розпорядчі методи впливу: організаційні (регламентування, нормування, інструктування), розпорядчі (постанова, накази, розпорядження, вказівка, резолюція), дисциплінарні (особиста, колективна, матеріальна, моральна, службова відповідальності). Оцінювання виконання.

Соціальні методи: управління окремими груповими явищами і процесами; управління індивідуально-особистою поведінкою. Нормування і орієнтація, виховання, соціальне регулювання, активізація і новаторство, моральне стимулювання, соціальна спадковість, соціальне планування, соціальна справедливість.

Психологічні методи прямого і непрямого впливу: методи формування і розвитку трудового колективу, методи гуманізації стосунків у трудовому колективі, методи психологічного спонукання, методи професійного відбору і навчання. Складові елементи групової психології. Взаємозв'язок методів менеджменту.

Тема 11. Управління колективом

Сутність колективу. Різновиди соціальних груп. Колектив як соціальна група. Причини виникнення груп. Чинники, що впливають на діяльність групи. Ознаки колективу: спільність мети, єдність інтересів, організаційна оформленість, постійне спілкування у процесі роботи, соціальнопсихологічна спільність. Функції та повноваження трудових колективів. Основні типи формальних груп в організації.

Різновиди колективів: за видами діяльності, тривалістю існування. Рівні об'єднання працівників у колективи. Особливості первинних трудових колективів.

Структура та стадії розвитку трудового колективу, інтереси різних груп. Класифікація первинних трудових колективів. Модель формування трудового колективу: стадія формування, диференціації, інтеграції та зрілості. Особливості менеджменту на різних стадіях розвитку трудового колективу. Згуртованість колективу: суть, стадії та рівні.

Соціально-психологічний клімат в колективі та фактори його регулюванні. Виробничі ролі трудового колективу: координатор, генератор ідей, ентузіаст, контролер, шукач вигод, шліфувальник, виконавець, помічник. Типи відносин

у трудовому колективі. Ефективність діяльності трудового колективу. Фактори, що визначають ефективність групи. Завдання керівника в сфері формування колективу. Сумісність у колективі.

Тема 12. Управління конфліктами, змінами та стресами

Природа конфлікту, його складові та види конфліктів. Можливі стратегії поведінки у конфлікті. Функціональні та дисфункціональні наслідки конфлікту. Причини виникнення конфліктів, профілактика конфліктів.

Модель процесу конфлікту. Аналіз конфліктної ситуації. Способи вирішення конфліктних ситуацій. Структурні та міжособистісні методи вирішення конфліктів. Наслідки конфлікту.

Причини та прояви опору змінам. Типи психологічних бар'єрів. Передумови позитивного ставлення до нововведень. Стреси в управлінні. Причини виникнення стресових ситуацій: особові, організаційні. Зовнішні ознаки стресового стану людини. Організаційні фактори стресу: зміст праці, конфлікт ролей, невизначеність, монотонність праці, незадовільні фактори оточуючого середовища. Розвиток стресової ситуації.

Тема 13. Керівництво і лідерство. Культура управління

Природа та визначення керівництва і лідерства. Вплив і влада, баланс влади. Форми влади і впливу. Порівняльна характеристика різних методів впливу на підлеглих.

Лідерство як соціально-психологічне явище. Роль лідера в управлінні колективом. Формальне та неформальне лідерство. Культура управління та її складові елементи. Культура управлінських працівників. Культура трудового процесу: культура організації праці, спілкування, процесу управління, документування тощо. Соціальна відповідальність керівника, її сутність та складові.

Тема 14. Управління персоналом

Поняття менеджменту персоналу: суб'єкт та об'єкт управління. Соціальне партнерство та його функції. Трудові ресурси, робоча сила, персонал, кадри організації. Людина як об'єкт менеджменту персоналу. Кадрова політика підприємства. Основні різновиди кадрової політики. Загальні принципи кадрової політики. Кадрове планування.

Кадрова політика організації. Типи кадрової політики: пасивна, реактивна, превентивна, активна (раціональна). Служби персоналу, їх різновиди та функції. Процес планування та організації забезпечення підприємства кадрами. Добір і наймання персоналу, трудова адаптація. Стадії трудової адаптації. Оцінювання та атестація персоналу. Психологічний аналіз особи працівника.

Розвиток персоналу підприємства. Управління мобільністю кадрів, трудова кар'єра. Формування резерву. Причини звільнення персоналу: процедура звільнення, соціальні гарантії. Плинність кадрів, фактори що її зумовлюють.

Тема 15. Організація управлінської праці

Поняття організації управлінської праці. Особливості управлінської праці, її складові. Принципи та напрями наукової організації управлінської праці.

Час як ресурс. Планування особистої праці, організація робочого місця менеджера. Робота менеджера з документами. Організація і проведення нарад та зборів. Ділові зустрічі, переговори. Управління потоком відвідувачів, техніка їх прийому.

Раціоналізація телефонних контактів. Особливості ведення телефонної розмови. Основи взаємодії керівника та секретаря. Використання технічних засобів управління.

Тема 16. Ефективність управління

Ефективність менеджменту: економічні та соціальні аспекти. Критерії визначення ефективності управління. Співвідношення результатів діяльності та витрат. Критерій результативності та розвитку організаційної системи. Комплексний підхід до вдосконалення управління організацією.

Структура навчальної дисципліни.

Результат навчання	Навчальна діяльність	Робочий час, години
1	2	3
<p>Знати: сутність та роль менеджменту як специфічної сфери людської діяльності; зміст основних понять і категорій менеджменту, сфер управління, рівнів управління та їх основних завдань.</p> <p>Вміти: складати, аналізувати й оцінювати схеми-моделі управлінських відносин в організації.</p>	<p>Тема № 1. Сутність, розвиток та роль менеджменту.</p> <p>Лекція № 1.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, та зміст менеджменту в управлінні організацією. 2. Категорії управління та менеджменту, загальне і особливе. 3. Рівні менеджменту та рівні менеджерів. 	2
	<p>Лекція № 2.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підходи до управління на засадах різних шкіл. 2. Процесний підхід до менеджменту. 3. Системний та ситуаційний підходи в менеджменті організації. 4. Складові майстерності менеджера. <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1,2,5 Додаткові: 8,9,12 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Підготовка схеми-моделі управлінських відносин в організації. 3. Визначення рівнів управління на прикладі конкретної організації. 4. Написання рефератів за запропонованою тематикою викладача. 5. Оформлення письмового звіту за результатами аудиторної роботи за темою. 	2
	<p>Практичне заняття № 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення і суть менеджменту, його зв'язок з підприємництвом. 2. Складові системи менеджменту. 3. Поняття бізнесу і підприємництва. Співвідношення понять «менеджер», «підприємець», «бізнесмен», «фахівець», як єдності протилежностей. 4. Ієрархія управління організацією та системи менеджменту. 5. Функції, відповідальність та особливості праці менеджерів вищої, середньої та низової ланки управління. 	2

	<p>Практичне заняття № 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний розвиток менеджменту як діяльності. 2. Підходи до управління на основі виділення різних шкіл. 3. Порівняльна характеристика існуючих підходів до розуміння суті менеджменту як науки. 4. Модель менеджера та його обов'язки. 	2
<p>Знати: складові елементи внутрішнього та зовнішнього середовища організації; особливості життєвого циклу організації, як об'єкта управління.</p> <p>Вміти: будувати модель організації, як відкритої системи; схему взаємодії елементів внутрішнього і зовнішнього середовища організації.</p>	<p>Тема 2. Теорія організації.</p> <p>Лекція № 3.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття організації та її загальні характеристики. Відкриті та закриті системи. Організація як відкрита система. 2. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації. Принципи системного підходу в управлінні організацією. 3. Основні підсистем підприємства та їх характеристика. 4. Учасники діяльності підприємства; вищій та нижчий рівні. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Порівняльна характеристика сучасних методів моніторингу зовнішнього середовища організації. 3. Написання рефератів за вибором студентів з наступних тем: <ul style="list-style-type: none"> - Девід Сільверман та антисистемна концепція організації; - Гірт Хофстеде й концепція ділової культури організації. - Ігор Ансофф і теорія організаційного потенціалу. 	3
	<p>Практичне заняття № 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація як об'єкт вивчення менеджменту. 2. Сутність організації та її загальні характерні ознаки. 3. Критерії побудови організації. 4. Середовище прямого і непрямого впливу на організацію. 	2
<p>Знати: роль принципів та функцій менеджменту в досягненні мети організації.</p> <p>Вміти: визначати сферу застосування принципів менеджменту і</p>	<p>Тема № 3. Принципи менеджменту.</p> <p>Лекція № 4.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття принципів менеджменту. 2. Головні принципи менеджменту. 3. Методологічний підхід до формування принципів управління фірмою. 4. Основні функції менеджменту. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2,3,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2

взаємозв'язок між ними в управлінні організацією; визначати особливості формування функцій управління в менеджменті організації .	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначити місце і роль принципів менеджменту, на прикладі двох – трьох реальних підприємств, в процесі управління. 3. Описати принципи корпоративного управління, які використовуються на базовому підприємстві (обраному Вами об'єкті дослідження). Аргументи викласти письмово пояснювальною запискою. 	6
	<p>Практичне заняття № 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, роль та значення принципів менеджменту в управлінні організацією. 2. Сучасні принципи менеджменту та їх характеристика. 3. Взаємозв'язок принципів управління. 4. Управлінський цикл. Рішення типові для реалізації основних управлінських функцій. 	2
<p>Знати: методологію процесу стратегічного планування на підприємстві. Вміти: складати поточні, перспективні, стратегічні плани розвитку організації на ринку.</p>	<p>Тема № 4. Планування як загальна функція менеджменту.</p> <p>Лекція № 5. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність функції планування. Постановка мети діяльності, формування стратегії. 2. Процес стратегічного планування в організації. Вивчення стратегічних альтернатив. 3. Вибір стратегії розвитку організації. 4. Дослідження життєвих циклів продукції. Оцінка стратегії. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Побудова схеми етапів процесу планування. 3. Розробка місії туристичної фірми. 	5
	<p>Практичне заняття № 5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль та значення функції планування в менеджменті організації. 2. Класифікація планів підприємства. 3. Етапи процесу стратегічного планування та їх характеристика. 4. Визначення стратегії розвитку підприємства. Класифікація стратегій. 5. Моделі та стадії розробки стратегії підприємства. 	2

<p>Знати: сутність та типи організаційних структур, методи організаційного проектування.</p> <p>Вміти: делегувати відповідальність і повноваження в організації; будувати моделі різних типів організаційних структур управління організаціями в залежності від їхньої мети функціонування.</p>	<p>Тема № 5. Організація взаємодії та повноважень.</p> <p>Лекція № 6.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність організації як управлінської функції. 2. Процес делегування повноважень і відповідальності. 3. Типи організаційних структур та їх побудова. 4. Методи організаційного проектування. <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1,3,6 Додаткові: 7,8,11 Internet-ресурси: 13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначення критеріїв оцінки організаційних структур управління. 3. Побудова моделі процесу управління організацією та визначення повноважень, обов'язків, відповідальності суб'єктів управління. 	5
	<p>Практичне заняття № 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація взаємодії та повноважень. 2. Побудова організації. 3. Делегування діяльності: суть, оптимальні умови використання. 4. Діапазон керованості та фактори що його визначають. 5. Основні класи організаційних структур управління виробництвом. 	2
<p>Знати: сутність природи мотиваційної поведінки людини; основні принципи та теорії мотивації.</p> <p>Вміти: формувати власну систему мотивації і стимулювання праці працівників організації.</p>	<p>Тема № 6. Мотивація як загальна функція менеджменту.</p> <p>Лекція № 7.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття мотивації та мотиваційного процесу. 2. Модель мотивації поведінки через потреби. 3. Змістові теорії мотивації. 4. Процесуальні теорії мотивації. <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 2,5,6 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси: 13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Дослідити основні форми мотивації і стимулювання праці існуючих категорій працівників на обраному Вами об'єкті дослідження (базовому підприємстві). За результатами підготувати та обґрунтувати оптимальний варіант системи мотивування. Аргументи викласти письмово пояснювальною запискою. 	2

	<p>Практичне заняття № 7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення людського фактора в управлінні організацією. 2. Природа заробітної плати та її зв'язок з продуктивністю праці. 3. Інтереси робітника і підприємця. 4. Теорії і моделі процесів мотивування. 5. Засоби мотиваційного впливу. 6. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми. 	2
<p>Знати: природу, зміст, та необхідність управлінського контролю його процес та принципи реалізації. Вміти: розробляти власну систему управлінського контролю в організації.</p>	<p>Тема № 7. Функція контролю.</p> <p>Лекція № 8.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, зміст та необхідність контролю. 2. Процес управлінського контролю. 3. Принципи ефективного контролю. 4. Форми управлінського контролю відносно стадії виконання господарської операції. <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 3,5,6 Додаткові: 7,9,12 Internet-ресурси: 13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Розкрити сутність поняття контролінг. 3. Дослідити та описати існуючі форми управлінського контролю, які використовуються на обраному Вами об'єкті дослідження (базовому підприємстві). 4. Побудувати схему етапів процесу контролювання. 	5
	<p>Практичне заняття № 8.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття контролю та його місце в системі управління. 2. Принципи та цілі функції контролювання. 3. Етапи процесу контролювання. 4. Процес контролювання. 5. Види управлінського контролю. 	2
<p>Знати: механізм розробки та прийняття управлінських рішень у менеджменті організації. Вміти: розробляти і приймати управлінські рішення з</p>	<p>Тема № 8. Розробка та ухвалення управлінських рішень.</p> <p>Лекція № 9.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та види проблем в менеджменті підприємства. 2. Сутність і характерні особливості управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. 3. Моделі та сучасні підходи до прийняття управлінських рішень. 4. Основні вимоги до якості управлінських рішень. <p>Критерії оцінки управлінських рішень.</p>	2

конкретних питань господарської діяльності суб'єкта господарювання.	<p>Лекція № 10. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні вимоги до якості управлінського рішення. Фактори, що визначають якість управлінського рішення. 2. Процес розробки управлінського рішення. Різновиди та способи ухвалення управлінських рішень. 3. Взаємозалежність і якість управлінських рішень. Критерії оцінки управлінських рішень. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначення складових частин управлінських рішень. 3. Дослідження процесу розробки і прийняття стратегічних управлінських рішень на обраному Вами об'єкті дослідження (базовому підприємстві). <p>Результати викласти письмово.</p>	5
	<p>Практичне заняття № 9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність управлінських рішення та їх класифікація. 2. Умови прийняття управлінських рішень. 3. Функції управлінського рішення. 	2
	<p>Практичне заняття № 10.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес прийняття управлінського рішення, характеристика етапів. 2. Методи вибору кращого рішення, 3. Розробка та ухвалення управлінських рішень в ситуаціях визначеності, ризику та невизначеності. 4. Організація виконання управлінських рішень. 	2
<p>Знати: механізм функціонування інформаційної підсистеми підприємства, бар'єри та стадії ефективної комунікації. Вміти: будувати систему інформаційного забезпечення процесу управління організацією; формувати ефективну систему</p>	<p>Тема № 9. Інформація і комунікації у менеджменті. Лекція № 11. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність комунікацій в менеджменті підприємства. Інформація в управлінні її класифікація. 2. Організація комунікаційного процесу та джерела деформації інформаційних потоків в менеджменті підприємства. 3. Формальні та неформальні комунікації в управлінні. Стадії ефективної комунікації. 4. Канали та засоби комунікацій. Методи поширення інформації про діяльність організації. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,3,4 Додаткові: 8,11,12 Internet-ресурси: 13-17</p>	2

комунікацій в процесі управління підприємством.	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначення основних елементів, що впливають на ефективність будь-яких комунікацій. 3. Побудова моделі комунікаційного процесу на обраному Вами об'єкті дослідження (базовому підприємстві). 	3
	<p>Практичне заняття № 11.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформація і комунікації в менеджменті підприємства. 2. Основні форми комунікацій. 3. Суб'єктивні та об'єктивні фактори впливу на ефективність комунікацій. 4. Етапи комунікаційного процесу. 	2
<p>Знати: систему методів менеджменту в управлінні організацією їхній взаємозв'язок та стратегічну спрямованість. Вміти: визначати соціальнопсихологічний тип працівника; вибирати та застосовувати відповідні методи менеджменту в управлінні організацією</p>	<p>Тема № 10. Система методів менеджменту. Лекція № 12. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність методів менеджменту та їх класифікація. 2. Економічні, адміністративно-розпорядчі та соціально-психологічні методи менеджменту в управлінні організацією. 3. Гуманізація праці – шляхи її поліпшення. 4. Взаємозв'язок методів менеджменту. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,3,6 Додаткові: 7,9,11 Internet-ресурси: 13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Побудова моделі механізму застосування методів менеджменту. 3. Визначення соціально-психологічних типів працівників та основних складових елементів групової психології. 	2
	<p>Практичне заняття № 12 План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття методи менеджменту. 2. Економічні методи менеджменту: 3. Методи організаційного впливу та їх характеристика. 4. Розпорядчі методи менеджменту, як відображення поточного використання встановлених організаційних зв'язків. 5. Методи дисциплінарного впливу та їх характеристика. 	2

<p>Знати: структуру та стадії розвитку трудового колективу; умови формування сприятливого психологічного мікроклімату у колективі.</p> <p>Вміти: розробляти заходи щодо підвищення згуртованості колективу. и</p>	<p>Тема № 11. Управління колективом</p> <p>Лекція № 13. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Групи та їх класифікація. 2. Поняття та значення трудового колективу. 3. Класифікація колективів. 4. Структура та стадії розвитку колективу, інтереси різних груп. 	2
	<p>Лекція № 14. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, стадії та рівні згуртованості колективу. 2. Соціально-психологічний клімат в колективі та фактори його регулювання. 3. Типи відносин, що виникають між членами в процесі функціонування колективу. 4. Завдання керівника в сфері формування трудового колективу. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначення факторів впливу на виконання менеджерами управлінських обов'язків. 3. Оцінювання впливу формальних та неформальних груп на стосунки у колективі. 4. Визначити та описати сучасні підходи в формуванні соціально-психологічного мікроклімату у колективі. 	5
	<p>Практичне заняття № 13.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формальні та неформальні групи. Поведінка людей в групах. 2. Чинники, що впливають на діяльність групи. 3. Сутність колективу, основні умови досягнення статусу колективу. 4. Структура трудового колективу, інтереси різних груп. 	2
	<p>Практичне заняття № 14.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні та специфічні фактори згуртованості трудового колективу. 2. Модель «включення» людини в підприємство. 3. Соціально-психологічний клімат трудового колективу. 4. Етапи створення трудового колективу. Сумісність у колективі. 5. Групова динаміка. 6. Ефективність діяльності трудового колективу. 	2

<p>Знати: сутність конфліктів та стресів та відповідних заходів щодо їхнього подолання.</p> <p>Вміти: управляти змінами, здійснювати профілактику та вирішувати конфлікти, формувати організаційну культуру.</p>	<p>Тема № 12. Управління конфліктами, змінами та стресами.</p> <p>Лекція № 15. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність конфліктів та стресів. Типи та основні причини конфліктів. Класифікація конфліктів. 2. Способи розв'язання конфліктних ситуацій. Модель та наслідки конфлікту. Вибір стратегії поведінки в конфліктній ситуації. 3. Управління змінами в організації. 4. Стреси, фактори що їх викликають та шляхи уникнення. <p>Лекція № 16. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови позитивного ставлення до нововведень. Стреси в управлінні. 2. Причини виникнення стресових ситуацій: особові, організаційні. Зовнішні ознаки стресового стану людини. 3. Організаційні фактори стресу: зміст праці, конфлікт ролей, невизначеність, монотонність праці, незадовільні фактори оточуючого середовища. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 3,5,4 Додаткові: 7,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначити та описати міжособистісні способи вирішення конфліктних ситуацій. 3. Побудувати модель розвитку стресової ситуації. 4. Побудувати модель процесу організаційних змін. 	3
	<p>Практичне заняття № 15.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа конфлікту та його складові. 2. Типи конфліктів. 3. Класифікація конфліктів. 4. Конфліктна ситуація, причини її виникнення та методи подолання. 5. Характеристика темпераменту людини. 	2
	<p>Практичне заняття № 16.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи розвитку конфліктної ситуації 2. Стадії та наслідки конфлікту. 3. Управління змінами в організації. 4. Управління стресами в організації. 	2

<p>Знати: сучасні теорії лідерства та стилі керівництва в системі управління конкретною організацією.</p> <p>Вміти: розподіляти завдання, організувати робочі місця, аналізувати процес роботи персоналу, формувати організаційну культуру.</p>	<p>Тема № 13. Керівництво і лідерство. Культура управління.</p> <p>Лекція № 17. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа та визначення керівництва і лідерства. Форми впливу і влади. 2. Огляд класичних теорій лідерства. Сучасні категорії поведінки лідера. 3. Сутність поняття «культура» та «культура управління». Основні складові культури управління та їх характеристика. 4. Управлінські аспекти культури управління: вимоги до керівника. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Визначення ознак різних стилів керівництва. 3. Визначити і описати сучасні інструменти впливу на підлеглих. 	5
	<p>Практичне заняття № 17.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність керівництва і лідерства. 2. Вплив і влада як інструменти лідерства. Баланс влади в управлінні організацією. 3.Складові ефективного керівництва (керівника). 4. Особливості поведінки найбільш важких у спілкуванні керівників. 5. Види впливу на підлеглих. 6. Модель впливу керівника на підлеглого. 	2
<p>Знати: сутність та функції управління персоналом; розуміти сучасні проблеми управління персоналом в Україні.</p> <p>Вміти: визначати та формулювати цінності корпоративної</p>	<p>Тема № 14.Управління персоналом.</p> <p>Лекція № 18. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття менеджменту персоналу: суб'єкт та об'єкт управління. Соціальне партнерство та його функції. Функціональні обов'язки дирекції з персоналу. 2. Планування та формування кадрового потенціалу. Організація набору та відбору персоналу. 3. Оцінювання та розвиток персоналу. 4. Управління діловою кар'єрою. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4,6 Додаткові: 7,8,10 Internet-ресурси:13-17</p>	2

культури, особливості управління персоналом вітчизняних та закордонних організацій.	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Підготовка есе за вибором студентів з наступних тем: <ul style="list-style-type: none"> - стан та проблеми управління персоналом вітчизняних підприємств; - мистецтво критики в управлінні персоналом. 	5
	<p>Практичне заняття № 18.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кадрова політика підприємства, різновиди, принципи формування. 2. Склад основних чинників, що впливають на людей в організації. 3. Соціальне партнерство, як економічне поняття та як організаційний принцип. 4. Склад функціональних підсистем системи управління персоналом. 5. Кадрова політика, кадрове планування. 	2
<p>Знати: особливості управлінської праці її функціональні складові, процес планування праці менеджера. Вміти: обліковувати робочий час та планувати особисту працю.</p>	<p>Тема № 15. Організація управлінської праці. Лекція № 19. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття організації управлінської праці. Час як ресурс у плануванні особистої роботи менеджера. 2. Планування особистої роботи менеджера. 3. Організація раціонального використання робочого часу. 4. Управління потоком відвідувачів, техніка їхнього прийому. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,4 Додаткові: 8,10,11 Internet-ресурси:13-17</p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Підготовка есе за вибором студентів з наступних тем: <ul style="list-style-type: none"> - помилки в управлінні: теорія і практика; - особливості жіночої психології і кар'єрне зростання; - жіночий стиль керівництва. 	5
	<p>Практичне заняття № 19.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості управлінської праці. 2. Види управлінської діяльності. 3. Облік і аналіз робочого часу. Хронометраж. 4. Планування особистої роботи менеджера, робота з документами. 	2
<p>Знати: загальний процес управління ефективністю господарської</p>	<p>Тема 16. Ефективність управління. Лекція № 20. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективність менеджменту: економічні та соціальні аспекти. 	2

діяльності підприємства; критерії оцінки ефективності менеджменту Вміти: визначати та оцінювати ефективність менеджменту підприємства.	2. Критерії визначення ефективності управління. 3. Співвідношення результатів діяльності та витрат. Лекція № 21. План лекції 1. Критерій результативності та розвитку організаційної системи. 2. Комплексний підхід до вдосконалення управління організацією. Рекомендовані джерела: Основні: 2,3,6 Додаткові: 8,12 Internet-ресурси: 13-17	2
	Самостійна робота: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. 2. Опанувати методику розрахунку економічної ефективності управлінської праці. 3. Підготовка есе на тему «Управління в умовах різних культур».	5
	Практичне заняття № 20. 1. Сутність та значення ефективності управління та її характеристика. 2. Критерії і показники ефективності управління. 3. Підходи до оцінки ефективності управління.	2
	Практичне заняття № 21. 1. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці 2. Загальні рекомендаційні заходи, щодо покращення ефективного управління.	2
	Курсова робота	30
Разом за семестр:	180	

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.

- основні:

1. Бабчинська О. І. Менеджмент : опорний конспект лекцій. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 110 с.
2. Мартинюк О. А., Серебряннікова Н. І. Менеджмент та адміністративне управління : навч. посіб. Одеса : Гельветика, 2017. 538 с.
3. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Електронні дані. Київ : Центр учбової літератури, 2018. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/Management_organizazij_Nazarchuk_2018.pdf
4. Сичова Н. В., Гайдай Ю. В., Ракша Н. В. Менеджмент : опорний конспект лекцій. Київ : КНТЕУ, 2017. 91 с.
5. Філіппова С. В., Харічков С. К., Акулюшина М. О., Панченко М. О., Городецька Т. Б., Кобальочинська Є. О. Механізми та інструменти менеджменту діяльності сучасного підприємства : монографія / за ред. С. В. Філіппової, С. К. Харічкова. Електронні дані. Київ : Центр учбової літератури, 2017. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/Mehanizmy_Filipova.pdf.
6. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2018. 304 с.

- додаткові:

7. Бондарчук Л.В. Сутність та особливості організації праці сучасного менеджера. Науковий електронний журнал «Економіка та суспільство». м. Мукачево Випуск №31. 2021.
8. Бондарчук Л.В. Сучасні технологічні особливості застосування персонал-технологій. Електронний науковий журнал «Приазовський економічний вісник». Випуск №5(22). 2020. С.33-47
9. Рогатіна Л. П., Іртищева І. О., Крамаренко І. С., Андрющенко Є. Г., Білан В. В. Інвестиційна складова економічної безпеки: мікро-, мезо-, макрорівні. Ефективна економіка. 2020. № 5. URL: http://www.econotyu.nauka.com.ua/pdf/5_2020/16.pdf.
10. Якименко Ю. М., Мужанова Т. М. Аналіз стану використання методичних підходів до оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2020. № 1. С. 64–69.
11. Вдовічен А. А., Чичун В. А., Поляно Г. О. Сучасні концепції менеджменту та їх застосування на підприємствах. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19-20. С. 29–34. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19-20_2020/7.pdf.
12. Яремчук Д. Г., Малафєєв Т. Р. Особливості та проблеми стратегічного менеджменту підприємств України. Інфраструктура ринку. 2019. № Вип. 35. С. 446–451. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/35_2019_ukr/72.pdf.

- Інтернет-ресурси:

13. Законодавча база Верховної Ради України <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
14. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
16. Система дистанційного навчання ВТЕІ КНТЕУ «MOODLE» <http://sun.vtei.com.ua/>
17. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>